ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Evy Dlouhé a soudkyň JUDr. Ivany Muchové a JUDr. Pavly Havlíkové ve věci

žalobce: **Z[redacted] J[redacted]**, narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. et Bc. Tomášem Kasalem, LL.M.
sídlem Kutnohorská 43, 280 02 Kolín I

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2
jednající v zastoupení Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových,
Územní pracoviště Střední Čechy, IČO 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o náhradu škody způsobené při výkonu státní moci, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Kolíně ze dne 23. 10. 2020 č. j. 7 C 304/2019-140

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se v napadeném výroku I. mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě za ztrátu na výdělku dalších 15 363 Kč spolu s úrokem z prodlení 10 % p.a. jdoucím od 14. 7. 2021 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku; žaloba na zaplacení částky 88 099 Kč (náhrady za ztrátu na výdělku) s úrokem z prodlení 10 % p.a. jdoucím od 10. 11. 2019 do zaplacení, na zaplacení úroku z prodlení 10 % p.a. z částky 15 363 Kč od 10. 11. 2019 do 13. 7. 2021 a na zaplacení částky 70 000 Kč (náhrady nemajetkové újmy) se zamítá; v dalším se rozsudek v napadeném výroku I. potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Buiová.

II. Žalobce je povinen zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kolíně na náhradě nákladů státu částku 452 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

III. Žalovaná je povinna zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kolíně na náhradě nákladů státu částku 520 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

IV. O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů ve vztahu mezi účastníky řízení bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Kolíně (soud prvního stupně) shora uvedeným rozsudkem uložil žalované zaplatit žalobci částku 88 227,41 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z částky 160 393 Kč ve výši 10% ročně od 10. 11. 2019 do 31. 1. 2020 a z částky 88 227,41 od 1. 2. 2020 ve výši 10% ročně do zaplacení a dále částku 150 000 Kč to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok I.); žalobu v části požadavku na zaplacení částky 4 500 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 10% ročně od 10. 11. 2019 do zaplacení zamítl (výrok II.); řízení co do částky 72 165,59 Kč a zákonného úroku z prodlení za období od 7. 11. 2019 do 9. 11. 2019 zastavil (výrok III.); žalované uložil zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 44 891 Kč k rukám jeho zástupce, do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok IV.) a žalované uložil zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Kolíně na náhradě nákladů řízení 972 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok V.).

2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce vůči státu (České republice – Ministerstvu spravedlnosti ČR) domáhal náhrady škody způsobené při výkonu státní moci dle zák. č. 82/1998 Sb. Původně požadoval náhradu v celkové výši 164 893 Kč se zákonným úrokem z prodlení 10% od 10. 11. 2019 do zaplacení (ohledně úroku za dobu od 7. 11. do 9. 11. vzal žalobu zpět a řízení bylo zastaveno výrokem III.) a náhradu nemajetkové újmy ve výši 150 000 Kč. Náhrada majetkové újmy sestávala z částky 72 673 Kč – hotových výdajů žalobce vynaložených jako odměna za zastupování advokátem v trestním řízení; řízení ohledně tohoto nároku bylo převážně zastaveno co do částky 72 165,59 Kč, vzhledem ke zpětvzetí žaloby z důvodu uspokojení tohoto nároku žalovanou (výrokem III.), předmětem řízení zůstala jen částka 507,41 Kč představující část cestovného a náhrady za ztrátu času zástupce žalobce, kterou žalovaná žalobci nenahradila, neboť ji považovala za nepodloženou; tato částka byla žalobci přiznána s požadovaným úrokem z prodlení (výrokem I.) a dále sestávala z částky 87 720 Kč, představující náhradu za ztrátu na výdělku za dobu od ledna 2017 do ledna 2018, nárokované žalobcem z důvodu jeho přeřazení na méně placenou práci v důsledku nezákonného trestního stíhání; tato požadovaná náhrada byla soudem posouzena jako odpovídající a žalobci byla přiznána v uplatněné výši spolu s požadovaným úrokem z prodlení (výrokem I.). Náhradu nemateriální újmy žalobce požadoval ve výši 150 000 Kč (bez úroku z prodlení) a v uvedené výši mu byla soudem přiznána (výrokem I.). Právním důvodem uplatněných nároků bylo rozhodnutí o zahájení trestního stíhání vydané Policií ČR dne 30. 11. 2016; od 30. 11. 2016 do 6. 3. 2017 byl žalobce stíhán pro zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 odst. 1), 2 písm. a) tr. zák. jako člen organizované skupiny a od 6. 3. 2017- po upozornění na změnu právní kvalifikace – byl stíhán pro přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1 tr. zák.; trestní řízení skončilo zproštěním obžaloby z důvodu, že se nejednalo o trestný čin. Dále žalobce požadoval částku 4 500 Kč, jako náhradu za omezení na svobodě za dobu od 29. 11. 2016 do 1. 12. 2016; žaloba ohledně tohoto nároku byla výrokem II. zamítnuta s poukazem na nález ÚS ČR III ÚS 2062/18. Po právní stránce byly nároky uplatněny a soudem

prvního stupně posouzeny podle zákona č. 82/1998 Sb., ve znění zák. č. 160/2006 Sb./nemajetková újma/, ust. § 1 odst. 1, § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 a § 31a).

3. Proti tomuto rozsudku – do vyhovujícího výroku I. – podala včasné odvolání *žalovaná*. Nesouhlasila s povinností k úhradě částky 507,41 Kč, představující zbývající část požadované náhrady z titulu náhrady nákladů vynaložených žalovaným na obhajobu odpovídající části cestovních nákladů a ztráty času advokáta, kterou žalobci dobrovolně neuhradila. Uvedená částka podle ní vznikla v důsledku „navýšení" vzdálenosti z Kolína do sídla soudu v Praze z 60 km na 81,6 km a doby strávené na cestě na 74 minut a její přiznání, které soud odůvodnil „všeobecnými vědomostmi soudu na situaci v areálu, množství lidí a parkujících aut", je nesprávné a nepřezkoumatelné. Dále nesouhlasila s přiznáním náhrady majetkové újmy ve výši 87 720 Kč s příslušenstvím, které mělo být podloženo přeřazením žalobce na méně placenou pracovní pozici v důsledku jeho zadržení orgány činnými v trestním řízení a vydání nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání. Namítala, že v řízení nebyla plně prokázána příčinná souvislost mezi tvrzenou majetkovou škodou a předmětným trestním stíháním, potažmo nebylo najisto postaveno, že k majetkové újmě žalobce došlo pouze v důsledku tvrzené škodné události. Nebylo prokázáno, že jediným důvodem nepřítomnosti žalobce na pracovišti bylo jeho zadržení a následná nezbytná účast v rámci úkonů činných v trestním řízení, kdy svědek Ing. P[redacted], přímý nadřízený žalobce, ve své výpovědi připustil, že nepřítomnost žalobce v práci mohla být zapříčiněna i jeho osobními problémy a docházelo k ní i dvakrát až třikrát týdně, tedy častěji než byla nutná přítomnost žalobce u výslechu, u soudu apod. Soudu vytýkala, že neposoudil a nezohlednil „podíl" žalobce na jeho nepřítomnosti na pracovišti, konkrétně skutečnost, že měl neomluvené absence „z vlastní vůle". Konečně nesouhlasila ani s určenou povinností k úhradě nemajetkové újmy – zadostiučinění v penězích – ve výši 150 000 Kč. Poukazovala na kritéria v judikatuře Nejvyššího soudu ČR (např. sp. zn. 30 Cdo 2813/2011), jež mohou indikovat rozsah nemajetkové újmy (1. povaha trestní věci, 2. délka trestního stíhání, 3. následky způsobené trestním stíháním v osobnostní sféře poškození osoby) s tím, že musí být zkoumána a naplněna kumulativně i když forma a výše plnění závisí na volné úvaze soudu. V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu měl žalobce důvodnost nároku doložit srovnatelnými rozhodnutími vyšších soudů, k čemuž byl soudem prvního stupně vyzván až po poučení dle § 119a o.s.ř. a přednesu závěrečných návrhů, což považovala za nepřípustný postup a namítala, že k předloženým rozsudkům nemělo být přihlíženo s následkem neunesení důkazního břemene žalobce. Současně poukazovala na to, že odůvodnění rozsudku postrádá úvahy, jimiž se soud řídil při stanovení výše nemajetkové újmy ve vztahu k jiným rozhodnutím, a soudu vytýkala, že se omezil na odkaz na předložená rozhodnutí (z nichž jedno bylo zrušeno rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR). Soudu rovněž vytýkala, že se řádně nevypořádal ani se svědeckými výpověďmi provedenými za účelem posouzení nemajetkové újmy. Z výpovědí svědků nelze usoudit, že žalovaný trestním stíháním utrpěl psychickou újmu v intenzitě, která by odůvodňovala jeho odškodnění v penězích a omluva, jež byla žalobci žalovanou poskytnuta, je dostatečná. Některé svědecké výpovědi (zejm. matky žalobce) svědčí spíše o psychické újmě svědka než žalobce a psychická újma žalobce spočívající ve ztrátě jeho dobré pověsti v místě bydliště je zpochybněna tím, že žalobce sám v rámci trestního řízení uvedl, že je uživatelem pervitinu a lze mít proto důvodné pochybnosti o ztrátě jeho dobré pověsti z důvodu jeho trestního stíhání. Žalovaná dále nesouhlasila s určenou povinností k náhradě nákladů státu dle § 148 odst. 1 o. s. ř., neboť podle ust. § 11 odst. 2 písm. a) zák. č. 514/1991 Sb. o soudních poplatcích je Česká republika osvobozena od soudních poplatků, a poukazovala rovněž na ust. § 66 zák. č. 218/2000 Sb., podle kterého si organizační složky státu v působnosti jednoho správce kapitoly při plnění svého předmětu činnosti navzájem peněžitá plnění neposkytují. Žalovaná navrhovala změnu napadeného výroku I. tak, že žaloba v uvedeném rozsahu bude zamítnuta, a požadovala přiznání náhrady nákladů za řízení před soudy obou stupňů.

4. *Žalobce* s podaným odvoláním nesouhlasil a považoval ho za nedůvodné. Ve svém vyjádření uvedl, že příčinná souvislost jeho přeřazení na horší pracovní pozici s nedůvodným obviněním v rámci drogové kauzy byla prokázána provedeným dokazováním, včetně vyjádření jeho zaměstnavatele, který uvedenou skutečnost potvrdil. Žalovaná svoji obranu zacílila na zjištěné absence žalobce v zaměstnání, nicméně mezi nimi a změnou pracovní pozice žalobce nebyla žádná souvislost. Důležitým faktorem byla skutečnost, že o žalobci se rozšířilo, že je zájmovou osobou pro orgány činné v trestním řízení a je potencionálně zapleten do organizované drogové skupiny, což mělo podstatný vliv na vnímání žalobce nejen jako člověka, ale i zaměstnance a byla oslabena jeho důvěryhodnost. Poukázal na přímou časovou souvislost mezi jeho zajištěním policií na pracovišti a následným přeřazením, jakož i na to, že žádné výhrady proti jeho práci ze strany zaměstnavatele do té doby nebyly a příčinná souvislost je tedy naprosto nepochybná. Žalobce prokázal důvodnost i dalšího nároku, který žalovaná zpochybňuje, a to na nemajetkovou újmu. I zde byl prokázán dopad nezákonného trestního stíhání na jeho osobu, zejména na psychickou kondici, sociální vazby a ohrožení jeho pověsti, bez ohledu na to, zda v trestní řízení připustil, že byl občasným uživatelem pervitinu. Především se jednalo o intimní – soukromou záležitost, kterou neměl potřebu sdělovat svému okolí, jež o uvedené skutečnosti nemělo hlubší povědomí (opak nebyl žalovanou tvrzen, natož prokázán). Krom toho uvedené nelze zaměňovat s aktivním podílem na výrobě či distribuci omamných a psychotropních látek, a to dokonce v organizované podobě, neboť samotná zkušenost s užitím drogy žalobce, který nečinil nic protiprávního, nijak nediskvalifikovala z normálního života. Podíl na organizovaném drogovém zločinu je činnost diametrálně odlišná, kdy osoby za takový čin obviněné potažmo odsouzené, bývají zpravidla i morálně odsouzeny svým okolím, neboť se jedná o velmi zavrženíhodné jednání. Nezřídka v důsledku toho ztrácejí podporu rodiny, má to negativní dopad na partnerský a pracovní život i ztrátu dalších sociálních vazeb, což nastalo i v daném případě, a soud správně uzavřel, že žalobce prokázal existenci újmy a její výši nárokoval v přiměřeném rozsahu. Žalobce v tomto směru poukázal například na svědeckou výpověď své matky či bývalého kamaráda, který se vyjádřil k vnímání jeho situace ze strany obyvatel obce s tím, že musel opustit dosavadní bydliště na „doporučení“ své rodiny, která byla celou záležitostí rovněž zasažena. K namítanému porušení koncentrace řízení žalobce uvedl, že tvrzení a důkazy doplnil k výzvě soudu prvního stupně, který ho vyzval k doplnění konkrétních skutečností a umožnil mu reagovat na nové okolnosti. Žalobce doplněním tvrzení a důkazů neporušil koncentraci řízení, ale procesně reagoval na poučovací povinnost soudu v souladu s občanským soudním řádem. V závěru vyjádření žalobce zdůraznil, že žalovaná opomíjí provedené důkazy a jejich vyhodnocení soudem ve prospěch důvodnosti a oprávněnosti jeho nároků a provedené důkazy se snaží negovat jen popřením jejich důkazní hodnoty, aniž by předložila či navrhla důkazy prokazující opak. Žalovaná bez jakékoliv sebereflexe konstatuje, že v daném případě dlouhodobého a vážného nezákonného trestního stíhání postačuje jen omluva státu a zjevně nechápe mimořádný dopad nezákonného trestního stíhání do života každého jedince. Žalobce navrhoval potvrzení napadených výroků rozsudku, potažmo požadoval přiznání další částky na náhradě ztráty na výdělku, o kterou žalobní nárok v průběhu odvolacího řízení rozšířil.

5. Krajský soud v Praze, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 občanského soudního řádu /dále jen o.s.ř./) – po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou, včas a obsahuje zákonem předvídané náležitosti (§ 201, § 202, § 204 odst. 1, § 205 o.s.ř.) – v mezích podaného odvolání (tedy ve vyhovujícím výroku I. a v závislých výrocích o nákladech řízení) – přezkoumal v rámci nařízených jednání podle ust. § 212, § 212a o.s.ř. napadený rozsudek, včetně postupu soudu prvního stupně předcházejícího jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání je zčásti důvodné.

6. Odvolací soud při svém rozhodování vycházel ze skutkových zjištění z důkazů provedených soudem prvního stupně uvedených v odůvodnění napadeného rozsudku, na jejichž obsah v podrobnostech odkazuje, a skutková zjištění dále doplnil z důkazů provedených v rámci

odvolacího řízení, jejichž potřeba ke zjištění úplného skutkového stavu vyplynula z průběhu řízení a obsahu spisu (§ 120 odst. 2 o.s.ř., § 213a odst. 1 o.s.ř.).

7. Odvoláním byl napaden vyhovující výrok a předmětem odvolacího řízení tak zůstaly nároky žalobce na 1/ náhradu majetkové újmy a to A/částky 507,41 Kč, představující část neuhrazených nákladů zástupce žalobce v trestním řízení z titulu cestovného a náhrady za ztrátu času, kterou žalovaná žalobci dobrovolně neuhradila, B/částky 87 720 Kč, představující žalobcem požadovanou náhradu za ušlého výdělku po přeřazení na méně placenou práci a 2/ náhradu nemajetkové újmy – zadostiučinění, ve výši 150 000 Kč.

8. Ke všem těmto nárokům – mezi účastníky sporným – se vztahují především dále uvedená skutková zjištění soudu prvního stupně a jeho skutkové a právní závěry, které odvolací soud bez výhrad převzal. Právním podkladem pro uplatnění nároků bylo nezákonné trestní stíhání žalobce na základě rozhodnutí Policie ČR o zahájení trestního stíhání ze dne 30. 11. 2016. V období od 30. 11. 2016 do 6. 3. 2017 (tj. 3 měsíce a 6 dní) byl žalobce stíhán pro zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 odst. 1,2 písm. a) tr.zák., jako člen organizované skupiny (kdy byl ohrožen trestem odnětí svobody 2 – 10 let nebo propadnutím majetku) a od 6. 3. 2017 - po upozornění na změnu právní kvalifikace - byl stíhán pro přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1 tr. zák. (kdy mu hrozil trest odnětí svobody 1 – 5 let nebo peněžitý trest). Jednání žalobce, které mělo naplňovat skutkovou podstatu jeho trestné činnosti, spočívalo v tom, že nejméně v jednom případě měl na pokyn dalšího obžalovaného zakoupit kanystr toluenu a další chemické látky, které mu odvezl domů, a v nejméně jednom případě mu měl poskytnout finanční hotovost s vědomím, že uvedené věci a peníze budou využity pro výrobu pervitinu. Dne 14. 6. 2018 byl vydán rozsudek, jímž byl žalobce zproštěn obžaloby dle § 226 písm. b) trestního řádu a rozhodnutím odvolacího soudu ze dne 20. 11. 2018 bylo odvolání státního zástupce proti zprošťujícímu rozsudku zamítnuto. Trestní stíhání žalobce tedy probíhalo celkem 2 roky, od 30. 11. 2016 (vydání usnesení o zahájení trestního stíhání) do 20. 11. 2018 (vydání rozsudku KS v Praze, jímž bylo zamítnuto odvolání státního žalobce), a skončilo zproštěním obžaloby ve vztahu k žalobci, z důvodu, že se nejednalo o trestný čin. Nárok na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb. uplatnil žalobce u žalované dne 9. 5. 2019 v celkové výši 414 893 Kč s tím, že sestává z náhrady nákladů právního zastoupení žalobce v trestním řízení ve výši 72 673 Kč, zadostiučinění za zadržení ve výši 4 500 Kč, ušlého zisku ve výši 87 720 Kč v důsledku přeřazení žalobce a nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání ve výši 250 000 Kč. Žalovaná žádost žalobce projednala dne 28. 1. 2020 se závěrem, že v trestním řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí ve smyslu § 7 zákona č. 82/1998 Sb., a dne 31. 1. 2020 poskytla žalobci odškodnění ve výši 72 165,59 Kč, představující účelně vynaložené náklady na obhajobu; ve zbytku nároky žalobce na přiznání peněžité škody a zadostiučinění odmítla. Na podkladě těchto skutkových zjištění soud prvního stupně shledal co do základu předpoklady pro odškodnění žalobce při aplikaci ust. § 1 odst. 1, § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. (citovaných v odůvodnění napadeného rozsudku) a tento jeho závěr odvolací soud bez výhrad sdílí.

9. Na podkladě skutkových zjištění soudu prvního stupně a doplněných skutkových zjištění, která učinil v rámci odvolacího řízení, pak odvolací soudu posuzoval jednotlivé nároky, které byly mezi účastníky sporné a zůstaly předmětem odvolacího řízení.

10. Ohledně nároku na náhradu nákladů za zastoupení žalobce ve výši 507,41 Kč odvolací soud vycházel z těchto relevantních zjištění. Podle příjmového pokladního dokladu, vystaveného Mgr. Bc. Tomášem Kasalem, LLM (zástupcem žalobce), označený zástupce žalobce, který ho obhajoval v trestním řízení, přijal od žalobce částku 72 673 Kč na nákladech obhajoby a žalovaná z této celkové částky žalobci nahradila 72 165,59 Kč, tedy neuhrazenou zůstala uvedená částka 507,41 Kč. V rámci náhrady vynaložených nákladů za zastoupení v trestním řízení žalobce požadoval náhradu za cestovné svého zástupce při použití osobního automobilu a náhradu za

ztrátu času + DPH v souvislosti s účastí při jednání Krajského soudu v Praze dne 20. 11. 2018, a to za cestu tam a zpět z Advokátní kanceláře v Kolíně při ujetých 70 km (70 km x 6,50 Kč/km x 2), 910 Kč, dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tedy 1101,50 Kč s DPH a náhradu za promeškaný čas za cestu tam a zpět za 8 započatých půlhodin ve výši 800 Kč, dle § 14 odst. 3 písm. a) advokátního tarifu, tedy 968 Kč spolu s DPH. Žalovaná odškodnila žalobce v části náhrady těchto nákladů za zastoupení advokátem částkou 836,09 Kč, včetně DPH, na náhradě nákladů cestovného a částkou 726 Kč, včetně DPH z titulu náhrady za promeškaný čas. Toto jen částečné odškodnění odůvodnila tím, že podle webových stránek www.mapy.cz délka trasy z advokátní kanceláře do sídla soudu činí 60 km, tj. 120 km za dvě cesty a jednosměrná cesta trvá 67 minut. Z tohoto důvodu žalobci zaplatila na tyto nároky částku 1 562,09 Kč a nikoli požadovanou částku 2069,50 Kč.

11. Soud prvního stupně uvedený sporný nárok ve výši 507,41 Kč žalobci přiznal s odůvodněním, že náhradu nákladů cestovného a náhradu za ztrátu času považuje za oprávněně vyúčtované, a poukázal na (nespecifikované) zjištění z aplikace mapy.cz a „všeobecné vědomosti soudu o tom, že s ohledem na situaci v areálu Krajského soudu v Praze, množství lidí zde se pohybujících a zaparkovaných aut, považuje soud za přiměřenou délku jízdy ze sídla advokátní kanceláře v Kolíně do sídla Krajského soudu v Praze v délce 74 minut a vzdálenost 81,6 km za jeden směr jízdy“.

12. Odvolací soud z aplikace www.mapy. cz v rámci odvolacího řízení zjistil, že při plánování trasy Kolín I., Kutnohorská 43 (sídlo advokátní kanceláře zástupce žalobce) – Praha, nám. Kinských 234/5 (sídlo Krajského soudu v Praze) přichází do úvahy více možností, konkrétně byly zjištěny trasy v délce 69,4 km – 1.16 hod, 81,7 km – 1.05 hod, 67,3 km – 1.11 hod, 80,9 km – 1.11 hod.

13. Žalovaná nárok na náhradu nákladů obhajoby uplatněný žalobcem převážně uznala a uhradila, s výjimkou uvedené části nároku na cestovné a náhrady za ztrátu času, kterou posoudila jako nedůvodnou a nepodloženou. Žalobce prokázal, že náklady v souvislosti se svojí obhajobou v celkové výši 72 673 Kč, včetně požadované částky 507,41 Kč, svému zástupci uhradil a v této výši mu vznikla majetková újma v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním, za které stát (Česká republika) odpovídá. Při posuzování tohoto nároku, odvolací soud vycházel z toho, že žalobce zaplatil náklady za své zastoupení v trestním řízení v souladu s jejich vyúčtováním, včetně sporných nákladů cestovného a ztráty času, kteréžto náklady prokazatelně vznikly v souvislosti s cestou obhájce žalobce k jednání odvolacího soudu a počet ujetých km (délka trasy) a čas strávený na cestě v zásadě odpovídá zjištěným možnostem cesty ze sídla advokátní kanceláře v Kolíně do sídla soudu v Praze (viz bod 12). Je nutno předpokládat, že zvolená trasa a zejména doba strávená na cestě byly závislé na konkrétní dopravní situaci, která mohla mít vliv jak na délku trasy, tj. počet ujetých km, tak i na časové zatížení. Jinak řečeno uvedený požadavek na úhradu nákladů ze strany zástupce žalobce, který žalobce akceptoval, nelze považovat za nepřiměřený a neodpovídající realitě jen proto, že existovala teoretická možnost kratší trasy a časového zatížení v souvislosti s cestou k soudu a zpět. Dle názoru odvolacího soudu nebylo ničím podloženo, že ze strany zástupce žalobce došlo k účelovému navýšení nákladů na cestovné a na ztrátu času, které by mělo za následek, že mu žalobce uvedenou částku zaplatil bez právního důvodu. Žalobce má proto nárok na úhradu i částky 507,41 Kč, kterou na nákladech svému obhájci zaplatil.

14. Dalším sporným nárokem byla náhrada ušlého výdělku žalobce, uplatněná žalobcem z důvodu jeho přeřazení na méně placenou práci v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním. Soud prvního stupně měl za prokázané, že v příčinné souvislosti s nezákonným zahájením trestního stíhání rozhodnutím, došlo od ledna 2017 k přeřazení žalobce z pozice stavbyvedoucího – technika - na dělnickou pozici - elektromontéra, v důsledku čehož došlo ke snížení jeho mzdy z částky 27 318 Kč čistého měsíčně na částku 20 008 Kč čistého měsíčně, což představuje snížení příjmu o 7 310 Kč měsíčně. Uvedený nárok žalovaná zpochybňovala především co do základu tím, že nebyla prokázána příčinná souvislosti mezi přeřazením žalobce a škodnou událostí

(nezákonným trestním stíháním). Odvolací soud v tomto směru vycházel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, která v odvolacím řízení nedoznala žádné změny.

15. Z pracovní smlouvy a jejích dodatků vyplývá, že žalobce pracoval u tehdejšího zaměstnavatele [redacted], a.s. původně (od 1. 6. 2011) jako elektromontér, od 1. 10. 2014 nastoupil jako mistr a od ledna 2017 pracoval opět jako elektromontér. Ze zpráv zaměstnavatele žalobce bylo zjištěno, že před přeřazením na pozici elektromontéra, žalobce pracoval jako stavbyvedoucí SMČ a montér optotraktu, byl hodnocen jako kvalifikovaný zaměstnanec, který pracoval samostatně, svěřené úkoly plnil svědomitě a jeho docházka do zaměstnání byla pravidelná. Podle vyjádření zaměstnavatele, k přeřazení žalobce na pozici elektromontéra ve středisku SMČ došlo z důvodu jeho zadržení orgány Policie ČR z důvodu zajištění kontinuity řízení staveb. Souvislost trestního stíhání s přeřazením žalobce potvrdil ve své svědecké výpovědi výslovně svědek Ing. J[redacted] P[redacted], který byl přímým nadřízeným žalobce. Uvedl, že k zatčení žalobce došlo na pracovišti před dalšími zaměstnanci s tím, že mohl pokrýt případnou nepřítomnost žalobce jako technika jen po omezenou dobu, a jelikož se nevědělo, co s žalobcem bude, a jeho nepřítomnost v zaměstnání nebylo možno předvídat, byl převeden z funkce technika zpět na pozici dělníka-montéra. V souvislosti s převedením žalobce došlo ke snížení jeho příjmů a jeho následná docházka do zaměstnání byla nepravidelná, což podle svědka souviselo s jeho trestním stíháním.

16. Na tomto podkladě i odvolací soud - stejně jako soud prvního stupně - dospěl k závěru, že uvedená skutková zjištění odůvodňují závěr o příčinné souvislosti přeřazení žalobce na jinou pracovní pozici s jeho nezákonným trestním stíháním. Provedenými důkazy bylo prokázáno, že trestní stíhání bylo jedinou příčinnou (důvodem) přeřazení žalobce, a jestliže následkem toho bylo snížení příjmů žalobce, odpovídá žalovaná za náhradu za ztrátu na výdělku, kterou žalobce jako majetkovou újmu utrpěl.

17. Pokud jde o výši tohoto nároku, soud prvního stupně akceptoval jeho vyčíslení žalobcem na podkladě listin, které žalobce předložil. Vycházel z potvrzení zaměstnavatele žalobce o jeho příjmech za leden - prosinec r. 2016 (tj. před přeřazením žalobce), obsahujícího údaje o hrubé mzdě, zdravotním pojištění, sociálním pojištění, dani po slevě, čisté mzdě a čistých příjmech, podle kterého činil součet čistých příjmů žalobce za uvedené období 327 318 Kč a průměrný měsíční čistý příjem 27 318 Kč (327 318 : 12). Podle potvrzení o příjmech za dobu od ledna 2017 do ledna 2018 /tj. 13 měsíců/, které obsahovalo stejné údaje o příjmech a srážkách, pak čistý příjem žalobce za toto období činil 260 104 Kč a průměrný měsíční čistý příjem činil 20 008 Kč (260 104 : 13). Náhradu za ztrátu na výdělku pak soud prvního stupně (v souladu s požadavkem žalobce) stanovil ve výši 12násobku rozdílu průměrného měsíčního čistého příjmu za r. 2016 (27 318 Kč) a průměrného měsíčního čistého příjmu za r. 2017 a leden 2018 (20 008 Kč) tj. částky 7 310 Kč (27 318 Kč - 20 008 Kč), v celkové výši 87 720 Kč (7 310 Kč x 12).

18. V průběhu odvolacího řízení - po doplnění dokazování v rámci odvolacího řízení - žalobce změnil žalobní nárok na náhradu ušlého výdělku tak, že namísto částky 87 720 Kč, požadoval přiznání částky 191 182 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 10. 11. 2019 do zaplacení; tedy uplatněný nárok rozšířil o částku 103 462 Kč s příslušenstvím. Odvolací soud uvedenou změnu žaloby připustil, neboť se nejednalo o uplatnění nového nároku, a dosavadní výsledky řízení mohly být podkladem pro jeho posouzení (§ 95 o.s.ř., § 211 o.s.ř., § 216 odst. 2 o.s.ř.).

19. Postup soudu prvního stupně při vyčíslení nároku náhrady ušlého výdělku (bod 17) nebylo možno akceptovat, neboť nebyl v souladu se zákonem.

20. Podle ust. § 28 zák. č. 82/1998 Sb. způsob výpočtu ušlého výdělku pro určení ušlého zisku pro účely uvedeného zákona stanoví vláda nařízením. Na základě tohoto ustanovení bylo vydáno prováděcí vládní nařízení č.116/1998 Sb., podle jehož ust. § 1 odst. 1 se průměrným výdělkem rozumí průměrný výdělek zjišťovaný podle zvláštního zákona pro pracovněprávní účely, jímž je zákoník práce (ZP), který obsahuje příslušnou úpravu zejména v ust. § 352 -§ 356. Průměrným výdělkem zaměstnance se zpravidla rozumí průměrný hrubý výdělek, který se zjišťuje z hrubé

mzdy nebo platu zúčtovaných zaměstnanci v rozhodném období a z odpracované doby, za kterou zaměstnanci přísluší mzda nebo plat (§ 325 ZP, § 353 ZP). Rozhodným období se rozumí předchozí kalendářní čtvrtletí a průměrný výdělek se zjišťuje k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po rozhodném období (§ 354 odst. 1,2 ZP); průměrný výdělek se zjišťuje jako průměrný hodinový výdělek (§ 356 odst. 1 ZP).

21. Při respektování výše uvedeného zákonného postupu, odvolací soud k doplnění dokazování od bývalého zaměstnavatele žalobce vyžádal mzdové listy a doplňující zprávy, z nichž učinil relevantní skutková zjištění.

22. Ze mzdových listů žalobce (za r. 2016, r. 2017) odvolací soud zjistil, že průměrný hrubý hodinový příjem žalobce činil 234,83 Kč. Rozhodným obdobím pro výpočet hrubého příjmu byly tři měsíce před přeřazením žalobce (od ledna 2017), tedy měsíce říjen – prosinec 2016, průměrný hodinový příjem je podložen hrubými příjmy žalobce a odpracovanými hodinami v uvedeném období a v uvedené výši byl stanoven zaměstnavatelem žalobce pro účely náhrady mzdy za první čtvrtletí r. 2017 (viz mzdový list za r. 2017). Ze mzdového listu žalobce za r. 2017 pak byly zjištěny veškeré zdanitelné (hrubé) příjmy žalobce ve výši 342 488 Kč a to za 1 513 odpracovaných hodin, 80 hodin placených náhrad, 180 hodin dovolené, 16,25 přesčasových hodin a 80 hodin za svátky, celkem tedy za 1 869,25 hodin. Ze mzdového listu za r. 2018 pak bylo zjištěno, že žalobce byl zaměstnán do konce ledna 2018 a za uvedený měsíc mu byl vyplacen hrubý příjem 11 173 Kč za odpracovaných 49,75 hodin, 8 hodiny náhrad a 8 hodin za svátek, celkem tedy za 65,75 hodin.

23. Jelikož žalobce tvrdil, že v souvislosti s trestním stíháním čerpal neplacené volno, za které mu nebyla vyplacena náhrada mzdy, a v tomto rozsahu mu tedy zcela ušel příjem v souvislosti s trestním stíháním, odvolací soud doplnil dokazování i k tomuto jeho tvrzení.

24. Ze mzdových listů za r. 2017 a 2018 a doplňujícího přehledu absencí vyžádaného od zaměstnavatele žalobce bylo zjištěno, že *v r. 2017* čerpal žalobce neplacené volno: 22.6. - 4,25 hod, 21.7. - 3,25 hod. , 4.8.- 8.00 hod.,*14.8.- 8.00 hod., 15. 8. 8.00 hod*, 16. 8. – 8.00 hod., 17. 8. – 8.00 hod., 25. 8. – 8.00 hod., 15. 9. – 6.00 hod., 2. 10. – 8.00 hod., 6.10. -2.25 hod., 9. 10. – 8.00 hod., 16.10.- 8.00 ho., 17. 10. – 8.00 hod., 18. 10. 3,25 hod., 19. 10. – 2.50 hod., 20.10.-1.00 hod., 27.10.-8.00 hod., 30.10.-8.00 hod., 2.11.-1.75 hod., 3.11.-2.00 hod., 7.11.-2.00 hod., 8.11.-8.00 hod.,10.11.-1.50 hod.,13.11.-8.00 hod.,14.11.-8.00 hod.,15.11.-1,50 hod.,16.11.-1.50 hod.,20.11.-8.00 hod., 24.11.- 2.50 hod., 28. 11. – 1.50 hod, 29.11.-1.50 hod., 5. 12. – 1.25 hod.,6.12.-8.00 hod., 8. 12. 8.00 hod., 12.12.-8.00 hod., 14.12.-4.25 hod.,15.12.- 8.00 hod.,19.12.-8.00 hod., 20.12.-8.00 hod., 21.12.-2.50 hod., 22.12.-8.00 hod.,27.12.-8.00 hod., 28.12.-8.00 hod.,29.12.-8.00 hod.; *v roce 2018* v lednu měl žalovaný neplacené volno 19.1.-4.00 hod.,23.1.-1.00 hod., 24.1.-2.00 hod., 26.1.- 0.75 hod., 30.1. -2,25 hod. a neomluvené absence měl ve dnech 2.1., 3.1., 4.1., 5.1., 8.1., 9.1., 11.1., 15.1., 18.1., 22.1., 25.1., 31.1., vždy 8 hod.

25. Žalobce byl vyzván k tomu, aby doplnil tvrzení o tom, že jeho absence, za které neobdržel náhradu mzdy, měly souvislost s jeho trestním stíháním a navrhl důkazy k jeho prokázání. Původně tvrdil, že jeho nepřítomnost v zaměstnání souvisela s jeho účastí při jednání v trestní věci a poradami u jeho obhájce, k čemuž navrhl vyžádání trestního spisu, a posléze své tvrzení doplnil tak, že svoji nepřítomnost v zaměstnání odůvodňoval zejména hledáním nového zaměstnání a nového bydliště, k čemuž žádné důkazy nenavrhl.

26. Z protokolů o hlavním líčení v trestní věci, v níž probíhalo trestní řízení (vedenému u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 4 T 62/2017) bylo zjištěno, že hlavní líčení se konala ve dnech 15. 8. 2017, 16. 8. 2017, 17. 8. 2017, 18. 8. 2017, 21. 9. 2017, 25. 10. 2017, 29. 11. 2017, 25. 1. 2018; žalobce se účastnil jen hlavního líčení konaného dne *15. 8. 2017* (od 9.00 do 11.32 hod.) a jiného hlavního líčení se osobně neúčastnil. Z přehledu úkonů právního zástupce žalobce pak bylo zjištěno, že porady s žalobcem vykázal ve dnech: *14. 8. 2017* 16.00 - 17.30 hod., 19. 9. 2017 15.30 – 17.10 hod., 24. 10. 2017 17.15 – 18.30 hod; další porady pak byly až v r. 2018 v období duben – listopad.

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Buiová.

27. Odvolací soud na podkladě výše uvedených skutkových zjištění vycházel z toho, že hrubý příjem žalobce v r. 2017, od jeho přeřazení v důsledku trestního stíhání, činil 342 488 Kč a v tomto období žalobce odpracoval nebo dostal náhradu mzdy za celkem 1 869,25 hodin a v příčinné souvislosti s trestním stíháním prokázal účelné čerpání 10 hodin neplaceného volna (v souvislosti s účastí u hlavního líčení dne 15. 8. 2017 a v souvislosti s poradou u svého obhájce dne 14. 8. 2017), tedy celkem se jednalo o 1 879,25 hodin. Průměrný hodinový příjem žalobce v r. 2016 (za rozhodné období před jeho přeřazením) činil 234,83 Kč, za 1 879,25 hodin by žalobci náleželo – nebýt jeho přeřazení – 441 304,27 Kč hrubého a obdržel hrubé příjmy ve výši 342 488 Kč. Rozdíl mezi příjmy, kterých by žalobce za uvedený počet hodin dosáhl, pokud by nebyl přeřazen a příjmy, kterých skutečně dosáhl, činí tedy 98 816,27 Kč hrubého (441 304,27 – 342 488) a o tento hrubý příjem v r. 2017 žalobce přišel v příčinné souvislosti s trestním stíháním. V r. 2018 (v lednu) měl žalobce hrubý příjem 11 173 Kč, odpracoval 49,75 hodin, náhradu mzdy obdržel za 8 hodin a za svátky 8 hodin a celkem se tedy jeho příjem vztahoval k 65,75 hodinám. Při průměrném hodinovém hrubém příjmu 234,83 Kč by žalobce obdržel za uvedené hodiny 15 440,07 Kč /65,75 x 234,83/ a jeho ušlý příjem v příčinné souvislosti s trestním stíhání v lednu 2018 tak činí 4 267 Kč hrubého (15 440,07 - 11 173). Celkový ušlý příjem žalobce za r. 2017 a leden 2018 tedy činí (po zaokrouhlení) 103 083 Kč hrubého.

28. Nebylo možno akceptovat požadavek žalobce na přiznání rozdílu mezi příjmy, které by – při zjištěném průměrném příjmu – na původním pracovním místě obdržel za plný počet odpracovaných hodin přicházející do úvahy v uvedeném období a příjmy které žalobce v r. 2017 a v lednu 2018 skutečně obdržel, bez zohlednění absencí žalobce v r. 2017 a 2018, za které neobdržel žádnou náhradu mzdy, které nebyly v příčinné souvislosti s jeho trestním stíháním. Pokud žalobce čerpal neplacené volno nebo měl dokonce neomluvené absence, a v důsledku toho neměl v r. 2017 a lednu 2018 žádné příjmy, mohl se účinně domáhat finanční náhrady za tyto „ušlé“ příjmy, jen pokud jeho absence byly v přímé příčinné souvislosti s jeho trestním stíhání, tedy škodnou událostí, za kterou žalovaná odpovídá, což prokázal jen v nepatrné míře. Ostatní absence žalobce - bez nároku na náhradu mzdy - mohly sice s jeho přeřazením nepřímo souviset, avšak přímá souvislost, která je předpokladem odpovědnosti žalované, u nich prokázána nebyla a odvolací soud proto musel akceptovat námitku žalované ohledně absencí žalobce, které s trestním stíháním přímo nesouvisely.

29. Posledním sporným nárokem žalobce byla náhrada nemajetkové újmy, kterou soud prvního stupně žalobci přiznal v požadované výši 150 000 Kč. Rovněž tento nárok žalovaná odmítala jako nedůvodný s tím, že považovala za odpovídající zadostiučinění jen konstatování porušení práva nezákonným trestním stíháním.

30. Podle § 31a zák. č. 82/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též *přiměřené zadostiučinění* za vzniklou nemajetkovou újmu (odstavec 1). *Zadostiučinění se poskytne v penězích*, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a *samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující*. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k *závažnosti vzniklé újmy* a *k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo* (odstavec 2).

31. V rozhodnutí sp. zn. *30 Cdo 1072/2020* Nejvyšší soud ČR uvedl, že obecná kritéria, která mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy v případech zahájení trestního stíhání (řízení), které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, a ke kterým soudy za účelem stanovení zadostiučinění, které bude přiměřené, mohou přihlížet, se považuje *povaha trestní věci*, *délka trestního řízení* a *následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby*. Je na soudu, aby zvážil, jak *intenzivně byla tato kritéria v konkrétním případě naplněna, a věc posoudil s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, za nichž k újmě došlo. Otázka přiměřené výše zadostiučinění je závislá na individuálním posouzení daného případu soudem, nelze ji vyřešit souhrnně pro všechna trestní řízení, ani nelze stanovit hranici (minimální nebo maximální) její výše*. Stejně tak i v dalších svých rozhodnutích, např. sp. zn. *30 Cdo 2813/2011*,

a s odkazem na svoji předchozí judikaturu, Nejvyšší soud konstatoval, že soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění mají vycházet především z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. *Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti*, tj. *její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namístě pouze tehdy*, *jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.* V rozhodnutí sp. zn. *30 Cdo 1203/2012* Nejvyšší soud ČR rovněž zdůraznil, že při úvahách o výši peněžní náhrady za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným omezením osobní svobody musí být ze strany státu (vazbou) zohledněna tato kritéria: 1) povaha trestní věci, 2) celková délka omezení osobní svobody a 3) následky v osobní sféře poškozené osoby.

32. V rozhodnutí *30 Cdo 1271/2016* (a obdobně např. 30 Cdo 1271/2016 a mnoha dalších) pak Nejvyšší soud ČR vyjádřil názor, že výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 OdpŠk na náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat *výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují*; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna. *Nelze-li nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy* a *nebude-li možné* postupovat ani podle jiného případu náhrady nemajetkové újmy, *je třeba stanovit přiměřené zadostiučinění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé.*

33. V rozhodnutí sp. zn. *30 Cdo 303/2019* Nejvyšší soud ČR deklaroval, že pokud žalobce, přes přiměřené poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. neoznačí vhodná rozhodnutí ve srovnatelných věcech, pak to není důvodem pro zamítnutí žaloby, nýbrž je na soudu, aby provedl srovnání také s jinými obdobnými případy, které jsou mu známy z jeho činnosti a s nimiž účastníky řízení před vydáním rozhodnutí seznámí. Ministerstvo spravedlnosti uveřejnilo za účelem uvedeného srovnání databázi rozhodnutí odvolacích soudů, kterými bylo žalobcům přiznáno právo na peněžité zadostiučinění za újmu způsobenou trestním stíháním, členěnou dle charakteru trestné činnosti, jež byla stíhané osobě kladena za vinu, a dle soudem zjištěných dopadů do osobnostních práv, zvyšujících (nebo naopak snižujících) intenzitu nemajetkové újmy, která byla žalobci způsobena.

34. Ústavní soud ČR pak ve svém nálezu sp. zn. II. ÚS 2175/16 uvedl, že při rozhodování o výši náhrady za nemajetkovou újmu, způsobenou nezákonným trestním stíháním, musí obecné soudy zohlednit všechny zásahy, které stěžovatele poškodily, a důkladně a dostatečně vysvětlit, na základě jakých úvah rozhodly o přiznané náhradě. Při tom musí vzít v potaz zejména *délku trestního řízení, povahu trestní věci* a *následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného*. Je při tom možné vycházet i ze srovnání s podobnými případy již v soudní praxi řešenými. Toto *srovnání však musí být provedeno důkladně a přezkoumatelně tak, aby z něj bylo patrno, které konkrétní okolnosti srovnávaných případů jsou podobné a ve kterých naopak soud shledá odlišnosti.*

35. V rozhodnutí sp. zn. *30 Cdo 303/2019* Nejvyšší soud ČR deklaroval, že *pokud žalobce, přes přiměřené poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. neoznačí vhodná rozhodnutí ve srovnatelných věcech, pak to není důvodem pro zamítnutí žaloby, nýbrž je na soudu, aby provedl srovnání také s jinými obdobnými případy, které jsou mu známy z jeho činnosti a s nimiž účastníky řízení před vydáním rozhodnutí seznámil.*

36. Odvolací soud při svém rozhodování o tomto nároku vycházel převážně ze skutkových zjištění soudu prvního stupně z provedených důkazů – výpovědi žalobce a svědků, na které v podrobnostech odkazuje, a dokazování dále doplnil skutkovými zjištěním z rozhodnutích, která žalobce označil (předložil) jako rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy v obdobných (srovnatelných) věcech, potažmo i z dalších rozhodnutí vyžádaných odvolacím soudem na podkladě databáze MS ČR.

37. Soud prvního stupně své rozhodnutí o přiznání nemajetkové újmy v požadované výši odůvodnil tím, že žalobce byl nedůvodně stíhán za zvlášť závažný zločin, část řízení jako údajný člen rozsáhlé organizované drogové skupiny, kde byl ohrožen trestní sazbou až do výše 10 let, dlouhodobě se obával uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, přišel o vybudovanou pracovní pozici a u zaměstnavatele byl poškozen na své pověsti. Obával se ztráty svobody, ztráty kontaktu s rodinou a ztráty zaměstnání, k níž fakticky došlo. To, že byl spojován s drogovou komunitou, ho vedlo k tomu, že byl nucen se odstěhovat ze svého bydliště na malé vesnici, a celou situaci špatně psychicky nesl a byla psychicky náročná i pro jeho blízké, tj. matku, jejího manžela, i pro jeho novou přítelkyni, u které si musel opětovně budovat důvěru. Žalobce se sice neobrátil o pomoc psychologa či psychiatra, nicméně hůře spal, byl často zamyšlený, uzavřel se do sebe a těžce nesl dva roky trvající nejistotu s ohledem na výsledek trestního řízení. V souvislosti s nezákonným trestním stíháním byla jeho pověst v obci, kde dříve bydlel, a u jeho bývalých kamarádů, poškozena, a žalobcova matka se do současné doby s celou situací psychicky nesrovnala. Na druhou stranu matka žalobce a jeho otčím (manžel matky) žalobce podporovali, navštěvovali se a věřili v žalobcovu nevinu. Nezákonné trestní stíhání a okolnosti s tím spojené, měly vliv na všechny aspekty žalobcova života, jemuž bylo v době zahájení trestní stíhání 29 let.

38. Výše uvedené skutkové závěry soudu prvního stupně o poměrech žalobce a vlivu trestního stíhání na jeho osobní a pracovní život byly podloženy skutkovými zjištěními z provedených důkazů (výpovědi žalobce a svědků – jeho nadřízeného, matky, jejího manžela a kamaráda), které v odvolacím řízení nedoznaly žádné změny.

39. Lze shrnout, že z výpovědi svědka *Ing. J[redacted] P[redacted]* bylo zjištěno, že k zadržení žalobce došlo před ostatními zaměstnanci a jeho trestní stíhání bylo ve „firmě“ veřejně známou skutečností. Trestní stíhání žalobce bylo jediným důvodem pro přeřazení žalobce z kvalifikované pozice na méně kvalifikovanou práci. Z výpovědi svědka *L[redacted] K[redacted]* vyplynulo, že následkem trestního stíhání žalobce se kamarádské vztahy mezi nimi narušily, svědek si začal od žalobce držet odstup a přestal s ním udržovat kontakty. Podobně se podle svědka k žalobci chovali i ostatní obyvatelé obce, kde bylo trestní stíhání žalobce veřejně známé, o žalobci mluvili a byli vůči němu opatrnější, což přetrvává do současné doby. Z výpovědi matky žalobce *J[redacted] M[redacted]* vyplynulo, že s manželem žalobce všemožně podporovali, avšak s ohledem na to, že společně bydleli na malé vesnici, kde se o jeho trestním stíhání mluvilo, požádali ho, aby se odstěhoval. I poté, co se odstěhoval, žalobce podporovali, navzájem se navštěvovali a jejich vztahy byly dobré. Svědkyně věděla, že se narušily vztahy mezi žalobcem a jeho kamarády, sousedi přestali žalobce zdravit, byl přeřazen v zaměstnání, začal mít problémy se spánkem a byl často zamyšlený. Na svědkyni celá situace kolem žalobce negativně působila, což žalobce trápilo. Rovněž manžel matky *P[redacted] M[redacted]* ve své svědecké výpovědi potvrdil, že žalobce nesl trestní stíhání velmi špatně, jeho chování se změnilo, byl uzavřenější a začal méně komunikovat. Kamarádi s žalobcem omezili kontakty a pověst žalobce v obci byla narušena, což stále přetrvává. Trestní stíhání žalobce se negativně dotklo matky žalobce i svědka, což žalobce špatně nesl. Žalobce se odstěhoval po dohodě s matkou a svědkem, aby „nebyl na očích“ v obci, kde se jeho problémy stále probíraly. Svědek zná žalobce od jeho 12 let a jeho kamarádský vztah k němu se nijak nezměnil. Z výpovědi *žalobce* bylo zjištěno, že trestním stíháním se cítí být nevratně poškozen. Předtím měl dobrou práci, v obci, kde bydlel 10 let, měl dobrou pověst a měl zde kamarády. V zaměstnání si vybudoval dobrou pozici, kdy byl povýšen na stavbyvedoucího a měl rozpracovaných několik staveb, a v důsledku trestního stíhání byl přeřazen na předchozí pozici elektromontéra. Matky žalobce i jejího manžela se celá záležitost velmi dotkla a matka se s ní stále nesrovnala, což žalobce trápí. Z bydliště u rodičů se žalobce na přání matky odstěhoval, neboť se rozneslo, že je stíhán pro drogový delikt. Jeho kamarádské vztahy v obci byly narušeny a má zde stále špatnou pověst, neboť je spojován s drogovou komunitou. Po zadržení a následném trestním stíhání trápila žalobce nejistota, špatně spal a měl zlé sny, psychologa ani psychiatra však nenavštěvoval.

Přítelkyně žalobce se s jeho trestním stíhání postupně vyrovnala a žijí ve společné domácnosti. Tato skutková zjištění nebyla v průběhu odvolacího řízení ničím zpochybněna, natož vyvrácena.

40. Ze zprošťujícího rozsudku bylo zjištěno, že žalobce byl stíhán od 30. 11. 2016 nejprve za zvlášť závažný zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy dle § 283 odst. 1), 2 písm. a)- člen organizované skupiny tr. zák. (kdy je ohrožení trestem 2 – 10 let nebo propadnutím majetku) a od 6. 3. 2017 po upozornění na změnu právní kvalifikace - pro přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1 tr. zák. (ohrožení trestem 1 – 5 let nebo peněžitý trest); trestní řízení skončilo zproštěním obžaloby z důvodu, že se nejednalo o trestný čin. Trestní stíhání probíhalo celkem 2 roky, od 30. 11. 2016 (vydání usnesení o zahájení trestního stíhání) do 20. 11. 2018 (vydání rozsudku KS v Praze, jímž bylo zamítnuto odvolání státního žalobce proti zprošťujícímu rozsudku ve vztahu k žalobci).

41. Přiznání náhrady nemajetkové újmy v požadované výši soud prvního stupně odůvodnil dále tím, že ji považuje za přiměřenou i s ohledem na rozhodnutí Městského soudu v Praze, na která žalobce poukázal v písemném podání (doplnění tvrzení k výzvě soudu) s tím, že „v nich bylo řešeno odškodnění za tři případy mravnostního charakteru, která vykazují obdobné dopady do života stíhaných lidí jako u drogových kauz“. Soud prvního stupně přitom žádná skutková zjištění z uvedených rozhodnutí neučinil a rozhodnutí nebyla ani součástí spisu a lze tedy předpokládat, že soud vycházel jen z podání žalobce, v němž rozhodnutí k jeho výzvě označil. Odvolací soud proto vyzval žalobce k předložení uvedených rozhodnutí a pokusil se i sám zajistit další rozhodnutí, v nichž by byla řešena problematika přiznání nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 303/2016)

42. Odvolací soud tak učinil skutková zjištění v prvé řadě z žalobcem předložených rozhodnutí Městského soudu v Praze. Z rozsudku č. j. *39 Co 398/2009-140* zjistil, že poškozený byl obviněn z trestného činu vraždy, byl ohrožen trestem odnětí svobody 10 – 15 let, trestní stíhání bylo zahájeno dne 25. 9. 2001 a zastaveno dne 26. 6. 2006 (právní moc 11. 8. 2006), věc byla medializována; poškozenému byla přiznána soudy obou stupňů nemajetková újma 150 000 Kč. Z rozsudku č. j. *23 Co 403/2010-46* bylo zjištěno, že poškozený byl trestně stíhán pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele a ohrožen byl trestem odnětí svobody až na 10 let, trestní stíhání bylo zahájeno 17. 1. 2008 a zastaveno dne 25. 9. 2008, poškozený byl zproštěn výkonu služby a odvolán z místa na Policejním prezidiu, v důsledku stressových situací se zhoršil jeho zdravotní stav, jeho případ byl medializován, byl osobou veřejně činnou, věnoval se odborné publikační činnosti a byl poškozen v odborných kruzích i na pracovišti; nemajetková újma mu byla přiznána ve výši 120 000 Kč.

43. Odvolací soud měl dále k dispozici i další rozhodnutí Městského soudu v Praze, které si sám vyžádal, z nichž se – stejně jako rozhodnutí předložená žalobcem - žádné netýkalo stejné trestné činnosti a ani účastníci k jeho výzvě žádné takové rozhodnutí nedoložili. Z rozsudku č. j. *69 Co 398/2013-95* zjistil, že poškozený byl trestně stíhán, byl pro pohlavní zneužívání, zadržen byl dne 17. 9. 2009, od 18. 9. 2009 do 10. 11. 2009 byl ve vazbě a dne 4. 11. 2011 byl pravomocně zproštěn obžaloby; dva roky byl ohrožen vysokým trestem odnětí svobody, trestní stíhání bylo masivně medializováno (včetně uvedení plného jména příjmení, trestní minulosti, zobrazení podoby a to na místní i celostátní úrovni), nebyl bezúhonnou osobou (pro obdobnou trestnou činnosti byl již předtím odsouzen), nemajetková újma mu byla přiznána ve výši 50 000 Kč. Z rozsudku č. j. *39 Co 215/2015-218* bylo zjištěno, že poškozený byl trestně stíhán pro znásilnění; trestní stíhání zahájeno 12. 8. 2011 a o zproštění obžaloby bylo pravomocně rozhodnuto dne 3. 1. 2012; ve vazbě byl 155 dní, jednalo se o mladistvého, který měl v dřívější době výchovné problémy, bral drogy, před zadržením žil však cca rok spořádaným životem, v dřívější době absolvoval léčení a v souvislosti s trestním stíháním se jeho zdravotní stav zhoršil, v době zadržení studoval a ke studiu se ještě v průběhu trestního stíhání vrátil; věc byla medializována; nemajetková újmu mu byla přiznána ve výši 80 000 Kč. Z rozsudku č. j. *53 Co 92/2017-391* bylo

zjištěno, že poškozený byl stíhán pro zločin proti lidské důstojnosti s těžkou újmou na zdraví, ohrožen trestní sazbou v trvání až 10 let, trestní stíhání trvalo 3 roky a 8 měsíců, z čehož 1 měsíc a 14 dní byl ve vazbě, trpěl stresem a musel vyhledat lékařskou pomoc – psychiatra, věc byla výrazným způsobem medializována, byl narušen jeho rodinný život a utrpěl značné profesní a společenské poškození. Stát ho dobrovolně odškodnil finančním zadostiučiněním ve výši 88 000 Kč a soudy mu přiznaly dalších 72 000 Kč, tedy celkem se jednalo o částku 160 000 Kč. Z rozsudku č. j. *16 Co 33/2017-63* bylo zjištěno, že poškozený byl stíhán pro pohlavní zneužívání (jehož se měl dopustit /zřejmě/ vůči blízkým příbuzným jeho manželky), trestní stíhání trvalo cca od června 2014 do června 2015 a skončilo zproštěním obžaloby, byl ohrožen vysokým trestem odnětí svobody, byl vyššího věku (starobní důchodce) dosud bezúhonný a došlo k nevratnému rozvratu jeho rodinných a přátelských vztahů (jeho manželství bylo rozvedeno a řada přátel a známých s ním přerušila kontakty); stát ho dobrovolně odškodnil finančním zadostiučiněním ve výši 30 000 Kč a soudy mu přiznaly dalších 120 000 Kč, celkem tedy 150 000 Kč.

44. Na základě skutkových zjištění z důkazů provedených soudem prvního stupně a po provedení důkazů jinými rozsudky, jimiž byla přiznána nemajetková újma za nezákonné trestní stíhání (byť se netýkaly stejné trestné činnosti) odvolací soud především dospěl k závěru, že v dané věci nepostačuje jako zadostiučinění jen omluva, resp. konstatování porušení práva ze strany žalované, avšak za odpovídající považoval nižší finanční náhradu než v požadované výši.

45. Trestní stíhání trvající 2 roky, nepochybně ovlivnilo podstatné aspekty života žalobce zhruba tak, jak to konstatoval soud prvního stupně (viz bod 37). Žalobce byl dva roky v nejistotě, zda bude odsouzen za drogový delikt, a je zcela pochopitelné, že uvedenou situaci špatně psychicky snášel. K jeho zadržení došlo veřejně v zaměstnání, kde se o jeho situaci vědělo, a následně byl přeřazen z kvalifikované pozice, kterou si vybudoval na méně kvalifikovanou práci, kde nebyl spokojen. Rovněž v obci, kde bydlel u rodičů, bylo jeho trestní stíhání obecně známé, byly narušeny jeho vztahy s přáteli a s obyvateli obce a i jeho rodiče (matka a její manžel) celou situaci negativně pociťovali, což žalobce trápilo. Trestní stíhání žalobce tak mělo nepříznivý dopad na jeho pracovní uplatnění i jeho osobní život, jeho vztahy s kamarády z místa bydliště byly narušeny a byla poškozena jeho pověst v zaměstnání a v obci, kde stále bydlí jeho rodiče. To vše nepochybně odůvodňuje závěr o tom, že pouhé konstatování porušení práva se v případě žalobce nejevilo jako dostačující a bylo namístě uvažovat o finanční náhradě.

46. Odvolací soud však krom výše uvedených skutečností, které zohlednil soud prvního stupně, nemohl pominout, že ohrožení žalobce vysokou trestní sazbou žalobce trvalo 3 měsíce, a poté byl ohrožen nepoměrně nižším trestem oproti jiným věcem, v nichž byla přiznána náhrada ve výši 160 000 Kč – 120 000 Kč. V porovnání s jinými případy přiznání nemajetkových náhrad v uvedené výši, žalobce neměl závažnější zdravotní (psychické) následky, které by byly spojené s nutností návštěv psychiatra nebo psychologa, nedošlo k rozvratu jeho rodinných vztahů - jeho blízcí (matka a její manžel) ho podporovali a získal podporu i u své přítelkyně, k níž se přestěhoval. S výjimkou krátkodobého zadržení byl stíhán na svobodě a nedošlo ani k medializaci jeho případu tak, jako ve výše uvedených věcech nezákonného trestního stíhání, v nichž bylo poskytnuto odškodnění ve výši, kterou žalobce požadoval, potažmo i nižší.

47. Odvolací soud proto po zhodnocení všech relevantních skutečností dospěl k závěru, že odpovídající finanční náhradou, zohledňující délku trestního stíhání, závažnost trestné činnosti, z níž byl žalobce obviněn, skutečnost, že žalobce byl stíhán bez omezení na svobodě, jakož i následky v osobní a pracovní sféře žalobce, je částka 80 000 Kč.

48. Lze tedy shrnout, že odvolací soud shledal důvodným nárok žalobce na zaplacení částky 507,41 Kč z titulu žalovanou neuhrazené náhrady škody za náklady žalobce v souvislosti s jeho zastoupením v trestním řízení (cestovného a náhrady za ztrátu času); nárok na náhradu ušlého výdělku, který žalobce v odvolacím řízení rozšířil na částku 191 182 Kč, shledal důvodným co do

výše 103 083 Kč (s tím, že uvedená částka představuje ušlý hrubý příjem žalobce, z něhož budou muset být odvedeny zákonné srážky) a nárok na náhradu nemajetkové újmy shledal důvodným co do částky 80 000 Kč. Nároky na náhradu materiální újmy žalobce požadoval spolu se zákonnými úroky z prodlení, které mu byly přiznány v souladu s jeho požadavkem od 10. 11. 2019, tj. po marném uplynutí lhůty 6 měsíců od uplatnění nároku u žalované postupem dle § 14 zák. č. 82/1998 Sb., s výjimkou úroku z rozšířené částky, který mohl být přiznán až ode dne následujícího po doručení žalované podání žalobce, jímž uvedený nárok v průběhu odvolacího uplatnil (rozšířil), neboť teprve poté mohla být žalovaná ve vztahu k této části nároku v prodlení.

49. Z těchto důvodů odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř. napadený rozsudek změnil tak, že žalobci přiznal na náhradě za ztrátu na výdělku dalších 15 363 Kč s úrokem z prodlení 10 % p.a. jdoucím od 14. 7. 2021 do zaplacení do tří dnů od právní moci rozsudku a zamítl žalobu v části požadavku na zaplacení částky 88 099 Kč (náhrady za ztrátu na výdělku) s úrokem z prodlení 10% p.a. jdoucím od 10. 11. 2019 do zaplacení, na zaplacení úroku z prodlení 10 % p.a. z částky 15 363 Kč od 10. 11. 2019 do 13. 7. 2021 a na zaplacení částky 70 000 Kč (náhrady nemajetkové újmy). V dalším napadený vyhovující výrok I. podle § 219 o.s.ř. potvrdil. To znamená, že přiznané nároky sestávají z částky *507,41 Kč* (doplatku náhrady za právní zastoupení), částky *103 083 Kč* (náhrady za ztrátu na výdělku) a částky *80 000 Kč* (náhrady nemajetkové újmy) a úroků z prodlení ve výši 10% z částky 160 393 Kč (původně žalované částky) od 10. 11. 2019 do 31. 1. 2020 (do doby úhrady částky 72 165,59 Kč), z částky 88 227,41 Kč od 1. 2. 2020 do zaplacení a z částky 15 363 Kč od 14. 7. 2021 do zaplacení.

50. Podle § 148 odst. 1 o.s.ř. a § 224 odst. 1,2 o.s.ř. odvolací soud rozhodl o nákladech státu vynaložených soudem prvního stupně na tzv. svědečném vyplaceném svědku Ing. P[redacted]ve výši 972 Kč. Podle ust. 148 odst. 1 o.s.ř. stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Výpověď svědka byla relevantní pro posouzení nároků na náhradu za ztrátu na výdělku a náhradu nemateriální újmy a bylo tedy namístě vycházet z konečného poměru úspěchu a neúspěchu účastníků ve vztahu k těmto nárokům (ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. při rozhodování o nákladech státu nebylo možno aplikovat, neboť jeho aplikace přichází do úvahy jen při rozhodování o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky řízení). Z titulu náhrady za ztrátu na výdělku žalobce požadoval (po rozšíření v odvolacím řízení) částku 191 182 Kč, bylo mu přiznáno 103 083 Kč, a co do částky byla žaloba 88 099 Kč zamítnuta. Neúspěch žalobce ve vztahu k tomuto nároku tak činí 46 % a neúspěch žalované 54%. Z titulu náhrady nemajetkové újmy žalobce požadoval 150 000 Kč, bylo mu přiznáno 80 000 Kč, a co do částky 70 000 Kč byla žaloba zamítnuta; neúspěch žalobce ve vztahu k tomuto nároku tak činil 47 % a neúspěch žalované 53 %. Neúspěch žalobce ve vztahu k oběma těmto nárokům tedy činí 46,5% (46% + 47% - 93 : 2) a neúspěch žalované 53,5% (54%+53% - 107 :2), z čehož vyplývá podíl žalobce na náhradě nákladů státu částkou 452 Kč (46,5 % z částky 972 Kč) a podíl žalované částkou 520 Kč (53,6 % z částky 972 Kč). Pokud žalovaná argumentovala tím, že je podle § 11 odst. 2 písm. a) zák. o soudních poplatcích osvobozena od soudních poplatků, tato skutečnost byla pro rozhodování o nákladech státu bezpředmětná, neboť podstatné pro toto rozhodování je posouzení pouze předpokladů pro osobní osvobození od soudních poplatků dle § 138 o.s.ř. Ani argumentaci žalované, že jako představitelce státu by jí náhrada nákladů státu neměla být uložena, vzhledem k ust. § 66 zák. č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, odvolací soud nepřijal, neboť uvedené ustanovení nelze aplikovat v občanském soudním řízení, v němž je soud při rozhodování o nákladech státu vázán pouze občanských soudním řádem.

51. O náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky před soudy obou stupňů podle ust. § 142 o.s.ř., § 224 o.s.ř. bude rozhodnuto samostatně. Odvolací soud neměl podklady pro rozhodnutí o nákladech řízení, neboť žalobce před soudem prvního stupně i v rámci odvolacího řízení nárokoval (vyčíslil) odměnu jen ve vztahu k jednomu z uplatněných nároků (náhradě nemajetkové újmy), avšak náhrady dalších nákladů (odměny) se výslovně nevzdal. Bez

výslovného vyjádření žalobce k této otázce proto nebylo možno o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky rozhodnout ani co do základu a odvolací soud o nich rozhodne samostatným usnesením (§ 151 odst. 1,5 o.s.ř., § 155 odst. 1 o.s.ř., § 166 odst. 2 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu prvního stupně k Nejvyššímu soudu ČR, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 28. července 2021

JUDr. Eva Dlouhá v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavla Buiová.